2024/3220

30.12.2024.

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2024/3220

(2024. gada 9. decembris),

kurā apstiprināts, ka ir apmierinoši izpildīti nosacījumi neatmaksājamā finansiālā atbalsta un aizdevuma atbalsta otrās daļas izmaksai saskaņā ar Ukrainas mehānismā paredzēto Ukrainas plānu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/792 (2024. gada 29. februāris), ar ko izveido Ukrainas mehānismu ([1]), un jo īpaši tās 26. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) No Ukrainas mehānisma ("mehānisms") I pīlāra Ukrainai laikposmā no 2024. līdz 2027. gadam dara pieejamu finansiālu atbalstu līdz 38 270 000 000 EUR apmērā neatmaksājama atbalsta un aizdevumu veidā. Finansējumu no I pīlāra galvenokārt piešķir, pamatojoties uz Ukrainas mehānisma Ukrainas plānu ("plāns"). Plānā ir izklāstīta Ukrainas reformu un investīciju programma un norādīti kvalitatīvi un kvantitatīvi pasākumu posmi, kas ir saistīti ar finansējumu saskaņā ar mehānisma I pīlāru.

(2) Ievērojot Regulas (ES) 2024/792 19. pantu, Padome plāna novērtējumu apstiprināja ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2024/1447 ([2]), kurā ir izklāstīts plāna uzraudzības un īstenošanas grafiks, tostarp kvalitatīvie un kvantitatīvie pasākumu posmi, kas saistīti ar mehānisma I pīlāra finansējumu.

(3) Kopējā finanšu resursu summa, kas saskaņā ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2024/1447 tiek darīta pieejama plānam, ir 32 270 000 000 EUR, no kuriem 5 270 000 000 EUR ir neatmaksājamā finansiālā atbalsta veidā un līdz 27 000 000 000 EUR ir aizdevuma veidā.

(4) Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/792 24. un 25. pantu Ukrainai ir izmaksāti 6 000 000 000 EUR kā ārkārtas pagaidu finansējums un 1 890 000 000 EUR kā priekšfinansējums, kas ir avansa maksājums 7 % apmērā no aizdevuma atbalsta, kuru Ukraina ir tiesīga saņemt plāna ietvaros.

(5) Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/792 26. panta 4. punktu Ukrainai ir izmaksāti 4 165 092 857 EUR pirmā maksājuma ietvaros, no kuriem 1 500 000 000 EUR – neatmaksājama finansiālā atbalsta veidā un 2 665 092 857 EUR – aizdevumu veidā. Saskaņā ar aizdevuma līgumu, kas noslēgts starp Savienību un Ukrainu, ievērojot Regulas (ES) 2024/792 22. pantu, aizdevuma priekšfinansējuma dzēšanai tika izlietota summa 200 598 387 EUR apmērā no pirmā maksājuma.

(6) Ukraina 2024. gada 10. oktobrī saskaņā ar Regulas (ES) 2024/792 26. panta 2. punktu iesniedza pieprasījumu neatmaksājamā finansiālā atbalsta un aizdevuma atbalsta otrās daļas izmaksai 4 248 847 926 EUR apmērā, kā noteikts šā lēmuma pielikumā, un sniedza pierādījumus, kas liecina, ka ir apmierinoši izpildīti astoņi no deviņiem kvalitatīvo un kvantitatīvo pasākumu posmiem. 2024. gada 31. oktobrī tika iesniegti papildu pierādījumi par atlikušā pasākumu posma apmierinošu izpildi. Pieprasījumam bija pievienoti dokumenti, kas nepieciešami saskaņā ar 12. pantu Pamatnolīgumā, 5. pantu finansēšanas nolīgumā un 6. pantu aizdevuma līgumā, kuri attiecīgi saskaņā ar Regulas (ES) 2024/792 9., 10. un 22. pantu ir noslēgti starp Savienību un Ukrainu.

([1]) OV L, 2024/792, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.
([2]) Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2024/1447 (2024. gada 14. maijs) par Ukrainas plāna novērtējuma apstiprināšanu (OV L, 2024/1447, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj).

(7) Saskaņā ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2024/1447 Ukraina līdz ar savu maksājuma pieprasījumu ir sniegusi pierādījumus, kas liecina, ka ir apmierinoši izpildīti deviņi pasākumu posmi, kas jāpabeidz līdz 2024. gada 3. ceturksnim. Minētie deviņi pasākumu posmi attiecas uz dažādām reformām, kas izklāstītas plāna nodaļās par korupcijas apkarošanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanu, cilvēkkapitālu, uzņēmējdarbības vidi, decentralizāciju un reģionālo politiku, enerģētikas nozari, zaļo pārkārtošanos un vides aizsardzību. Ukrainas specializētajai korupcijas apkarošanas prokuratūrai tika dota iespēja palielināt tās darbinieku skaitu. Tika pieņemts rīcības plāns līdzekļu atguves stratēģijas 2023.–2025. gadam īstenošanai, demogrāfiskās attīstības stratēģija laikposmam līdz 2040. gadam, rīcības plāns ierobežojumu atcelšanai un rezolūcijas, ar ko groza Valsts reģionālās attīstības stratēģiju 2021.–2027. gadam. Turklāt tika izstrādāts koncepcijas dokuments, kurā izklāstīts tvērums atkāpēm no ietekmes uz vidi novērtējuma un stratēģiskā vides novērtējuma noteikumiem. Visbeidzot, stājās spēkā likumi par Kriminālkodeksu un Kriminālprocesa kodeksu un par rūpniecisko piesārņojumu, kā arī sekundārie tiesību akti par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību.

(8) Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/792 26. panta 4. punktu Komisija sīki novērtēja Ukrainas pieprasījumu un sniedza pozitīvu novērtējumu par šā lēmuma pielikumā izklāstīto deviņu pasākumu posmu apmierinošu izpildi otrās maksājuma daļas izmaksas nolūkā. Minētais pozitīvais novērtējums tika veikts saistībā ar plāna īstenošanu. Turpmāka saskaņošana ar ES *acquis* tiks veicināta, izmantojot pievienošanās Eiropas Savienībai procesu.

(9) Komisija uzskata, ka Ukraina joprojām izpilda Regulas (ES) 2024/792 5. pantā noteikto priekšnosacījumu Savienības atbalsta saņemšanai. Proti, Ukraina turpina atbalstīt un ievērot efektīvus demokrātijas mehānismus, tostarp daudzpartiju parlamentāro sistēmu, un tiesiskumu un garantēt cilvēktiesību, tostarp pie minoritātēm piederošu cilvēku tiesību, ievērošanu.

(10) Tādēļ šajā lēmumā būtu jāapstiprina, ka ir apmierinoši izpildīti attiecīgie nosacījumi otrās maksājuma daļas izmaksai saskaņā ar plānu.

(11) Ņemot vērā sarežģīto fiskālo situāciju, ar ko saskaras Ukraina, ir ārkārtīgi svarīgi izmaksāt pēc iespējas ātrāk. Ņemot vērā situācijas steidzamību un lai paātrinātu procesu, šim lēmumam būtu jāstājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, un tas būtu jāpiemēro no tā pieņemšanas dienas,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo tiek apstiprināts, ka attiecīgie nosacījumi otrās maksājuma daļas 4 248 847 926 EUR apmērā, kā noteikts Īstenošanas lēmuma (ES) 2024/1447 pielikumā, izmaksai ir apmierinoši izpildīti saskaņā ar novērtējumu, ko Komisija sniegusi atbilstīgi Regulas (ES) 2024/792 26. pantam, kas pievienots šim lēmumam.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no tā pieņemšanas dienas.

Briselē, 2024. gada 9. decembrī

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

NAGY I.

PIELIKUMS

Novērtējums par to, vai ir apmierinoši izpildīti pasākumu posmi, kas saistīti ar Ukrainas plāna otro maksājumu

KOPSAVILKUMS

Saskaņā ar 26. pantu 2024. gada 29. februāra Regulā (ES) 2024/792, ar ko izveido Ukrainas mehānismu ([1]), Ukraina 2024. gada 10. oktobrī iesniedza maksājuma pieprasījumu otrās daļas izmaksai Ukrainas plāna ietvaros. Lai pamatotu maksājuma pieprasījumu, Ukraina sniedza pamatojumu tam, ka ir apmierinoši izpildīti tie astoņi no deviņiem pasākumu posmiem otrās maksājuma daļas izmaksai, kuri izklāstīti pielikumā Padomes 2024. gada 14. maija Īstenošanas lēmumam (ES) 2024/1447 par Ukrainas plāna novērtējuma apstiprināšanu ([2]). Komisija 2024. gada 17. oktobrī nosūtīja apsvērumu vēstuli, kurā pieprasīja pamatojumu tam, ka ir apmierinoši izpildīts trūkstošais pasākumu posms (4.4. pasākumu posms), kā arī papildu apliecinošus dokumentus par citiem pasākumu posmiem. Ukraina 2024. gada 31. oktobrī iesniedza prasītos pierādījumus, kas pienācīgi pamato visu deviņu pasākumu posmu apmierinošu izpildi.

Tāpēc, pamatojoties uz Ukrainas sniegto informāciju, visi deviņi pasākumu posmi ir uzskatāmi par apmierinoši izpildītiem. Nodaļā par korupcijas apkarošanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanu tika veikti šādi pasākumi: i) lielāks darbinieku skaits Specializētajā korupcijas apkarošanas prokuratūrā; ii) grozīts Krimināl kodekss un Kriminālprocesa kodekss un iii) pieņemts rīcības plāns līdzekļu atguves stratēģijas 2023.–2025. gadam īstenošanai.

Nodaļā par cilvēkkapitālu tika pieņemta demogrāfiskās attīstības stratēģija.

Nodaļā par uzņēmējdarbības vidi tika pieņemts rīcības plāns par ierobežojumu atcelšanu. Nodaļā par decentralizāciju tika pieņemta valsts reģionālās attīstības stratēģija 2021.–2027. gadam.

Nodaļā par enerģētiku tika pieņemti sekundārie tiesību akti par *REMIT* likumu. Nodaļā par zaļo pārkārtošanos un vides aizsardzību tika veikti šādi pasākumi: i) pieņemti tiesību akti par rūpniecisko piesārņojumu un ii) publicēts koncepcijas dokuments par atkāpēm no ietekmes uz vidi novērtējuma un stratēģiskā vides novērtējuma noteikumiem.

1) **4.1. pasākumu posms**

Pasākumu posma nosaukums: Lielāks darbinieku skaits Specializētajā korupcijas apkarošanas prokuratūrā
Saistītā reforma/investīcijas: 1. reforma. Korupcijas apkarošanas sistēmas institucionālo spēju attīstīšana
Tiek finansēta no: neatmaksājama atbalsta
Konteksts Prasība 4.1. pasākumu posmam, kura ir aprakstīta PĪL pielikumā, ir šāda: *"Specializētajai korupcijas apkarošanas prokuratūrai tiek dota iespēja palielināt savu darbinieku skaitu no 10 % līdz 15 % no Valsts korupcijas apkarošanas biroja darbinieku skaita."* 4.1. pasākumu posms ir 4. nodaļas (Korupcijas apkarošana un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršana) 1. reformas īstenošanas otrais pasākumu posms. Pirms tā bija 4.2. pasākumu posms, kas bija jāīsteno līdz 2024. gada 2. ceturksnim un kura laikā tika iecelts jauns Korupcijas novēršanas valsts aģentūras vadītājs, un tam seko 4.3. pasākumu posms, kurš jāīsteno līdz 2025. gada 1. ceturksnim un kura mērķis ir palielināt darbinieku skaitu Augstajā korupcijas apkarošanas tiesā.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/792 (2024. gada 29. februāris), ar ko izveido Ukrainas mehānismu (OV L, 2024/792, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.

([2]) Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2024/1447 (2024. gada 14. maijs) par Ukrainas plāna novērtējuma apstiprināšanu (OV L, 2024/1447, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj.

Iesniegtie pierādījumi

1) Kopsavilkuma dokuments, kurā pienācīgi pamatots, kā pasākumu posms ir ticis apmierinoši izpildīts saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2024/1447 pielikumā noteiktajām prasībām;

2) Ukrainas 2023. gada 8. decembra Likuma Nr. 3509-IX "*Par grozījumiem Ukrainas Kriminālprocesa kodeksā un citos Ukrainas tiesību aktos par Specializētās korupcijas apkarošanas prokuratūras neatkarības stiprināšanu*" kopija;

3) Ukrainas 2024. gada 18. maija Likuma Nr. 1697-VII "*Par prokuratūru*" kopija;

4) Ukrainas 2024. gada 21. septembra Likuma Nr. 3460-IX "*Par Ukrainas 2024. gada valsts budžetu*" kopija;

5) Ukrainas Ministru kabineta 2024. gada 7. jūnija Dekrēta Nr. 520-r "*Par ģenerālprokuratūrai 2024. gadam piešķirto dažu valsts budžeta izdevumu pārdali*" kopija;

6) Ukrainas 2024. gada 14. septembra Likumprojekta Nr. 12000 "*Par Ukrainas 2025. gada valsts budžetu*" kopija;

7) paskaidrojuma par Ukrainas 2024. gada 14. septembra Likumprojekta Nr. 12000 "*Par Ukrainas 2025. gada valsts budžetu*" kopija.

Analīze

Ukrainas iestāžu sniegtais pamatojums un būtiskie pierādījumi attiecas uz visiem 4.1. pasākumu posma pamatelementiem.

4. nodaļas 1. reformas vispārējais mērķis ir palielināt korupcijas apkarošanas infrastruktūras vispārējo spēju apkarot korupciju. Parlaments 2023. gada 8. decembrī pieņēma Ukrainas Likumu Nr. 3509-IX "*Par grozījumiem Ukrainas Kriminālprocesa kodeksā un citos Ukrainas tiesību aktos par Specializētās korupcijas apkarošanas prokuratūras* (SAPO) *neatkarības stiprināšanu*" (turpmāk "Likums"). Likuma vispārējais mērķis ir uzlabot *SAPO* institucionālo un organizatorisko neatkarību. Ar Likuma 2. nodaļas 11. pantu tiek grozīts Ukrainas Likuma Nr. 1697-VII "Par prokuratūru" 14. pants, nosakot, ka *SAPO* darbinieku skaits ir 15 % no Valsts korupcijas apkarošanas biroja (*NABU*) likumā noteiktā maksimālā centrālo un teritoriālo departamentu skaita.

Kopējais piešķirtais *SAPO* budžets Ukrainas Likumā "Par Ukrainas 2024. gada valsts budžetu" bija 203,3 miljoni UAH, no kuriem 150,1 miljons UAH – personālam. Šī summa 2024. gadā tika vēl vairāk palielināta, veicot dažādus grozījumus Likumā "Par valsts budžetu". Ukrainas 2024. gada 14. septembra Likumprojektā Nr. 12000 "Par Ukrainas 2025. gada valsts budžetu" tika ierosināts *SAPO* budžetam piešķirt 336 miljonus UAH, no kuriem 256,9 miljonus UAH – personālam, kas ir 2025. gada finansējuma palielinājums par 71 %. Lai gan šā novērtējuma laikā Ukrainas Likums "Par Ukrainas 2025. gada valsts budžetu" vēl nebija pieņemts, ir sagaidāms, ka šie piešķīrumi netiks būtiski grozīti. Kopumā ar šo finanšu piešķīrumu *SAPO* rīcībā būs nepieciešamie līdzekļi, lai palielinātu savu darbinieku skaitu no 10 % līdz 15 % no *NABU* darbinieku skaita.

Komisijas novērtējums: apmierinoši izpildīts

2) **4.4. pasākumu posms**

Pasākumu posma nosaukums: Grozītā Krimināl kodeksa un Kriminālprocesa kodeksa stāšanās spēkā

Saistītā reforma/investīcijas: 2. reforma. Tiesiskā regulējuma uzlabošana rezultatīvākai cīņai pret korupciju

Tiek finansēta no: neatmaksājama atbalsta

Konteksts

Prasība 4.4. pasākumu posmam, kura ir aprakstīta PĪL pielikumā, ir šāda:

"Stājas spēkā Ukrainas likumi par grozījumiem Ukrainas Kriminālkodeksā un Ukrainas Kriminālprocesa kodeksā. Likumi ir vērsti uz šādu galveno uzdevumu īstenošanu:

— *noteikumu, kas reglamentē iespēju vienoties par soda samazināšanu, uzlabošana;*

— *pirmstiesas izmeklēšanas perioda atcelšana no kriminālprocesa reģistrācijas brīža līdz aizdomu paziņošanai;*

— *iespēja atsevišķas lietas izskatīt Augstās korupcijas apkarošanas tiesas tiesnesim vienpersoniski."*

4.4. pasākumu posms ir 4. nodaļas (Korupcijas apkarošana un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršana) 2. reformas īstenošanas pirmais pasākumu posms. To īsteno paralēli 4.6. pasākumu posmam par to, ka tiek pieņemts un publicēts rīcības plāns līdzekļu atguves stratēģijas 2023.–2025. gadam īstenošanai. Tam seko 4.7. pasākumu posms, kas jāīsteno līdz 2025. gada 1. ceturksnim un kas attiecas uz Likuma, ar ko reformē Līdzekļu atguves un pārvaldības aģentūru, stāšanos spēkā, un 4.5. pasākumu posms, kurš jāīsteno līdz 2026. gada 2. ceturksnim un kura mērķis ir pieņemt un publicēt korupcijas apkarošanas stratēģiju un valsts pretkorupcijas programmu laikposmam pēc 2025. gada.

Iesniegtie pierādījumi

1) Kopsavilkuma dokuments, kurā pienācīgi pamatots, kā pasākumu posms ir ticis apmierinoši izpildīts saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2024/1447 pielikumā noteiktajām prasībām;

2) Ukrainas 2024. gada 29. oktobra Likuma Nr. 4033-IX *"Par grozījumiem Ukrainas Kriminālkodeksā un Ukrainas Kriminālprocesa kodeksā par to, kā uzlabot regulējumu attiecībā uz iespēju vienoties par soda samazināšanu kriminālprocesos attiecībā uz korupcijas noziedzīgiem nodarījumiem un noziedzīgiem nodarījumiem saistībā ar korupciju*" kopija;

3) Ukrainas 2023. gada 8. decembra Likuma Nr. 3509-IX *"Par grozījumiem Ukrainas Kriminālprocesa kodeksā un citos Ukrainas tiesību aktos par Specializētās korupcijas apkarošanas prokuratūras neatkarības stiprināšanu*" kopija;

4) Ukrainas 2024. gada 24. aprīļa Likuma Nr. 3655-IX *"Par grozījumiem Ukrainas Kriminālprocesa kodeksa 31. pantā par kriminālprocesa procedūras uzlabošanu*" kopija;

5) Ukrainas 2001. gada 5. aprīļa Kriminālkodeksa Nr. 2341-III kopija;

6) Ukrainas 2012. gada 13. aprīļa Kriminālprocesa kodeksa Nr. 4651-VI kopija.

Analīze

Ukrainas iestāžu sniegtais pamatojums un būtiskie pierādījumi attiecas uz visiem 4.4. pasākumu posma pamatelementiem.

Par noteikumu, kas reglamentē iespēju vienoties par soda samazināšanu, uzlabošanu

Parlaments 2024. gada 29. oktobrī pieņēma Ukrainas Likumu Nr. 4033-IX *"Par grozījumiem Ukrainas Kriminālkodeksā un Ukrainas Kriminālprocesa kodeksā par to, kā uzlabot regulējumu attiecībā uz iespēju vienoties par soda samazināšanu kriminālprocesos attiecībā uz korupcijas noziedzīgiem nodarījumiem un noziedzīgiem nodarījumiem saistībā ar korupciju*". Likums stājās spēkā 2024. gada 1. novembrī. Likuma mērķis ir palielināt kriminālprocesa efektivitāti korupcijas noziedzīgos nodarījumos, uzlabojot noteikumus, kas reglamentē iespēju vienoties par soda samazināšanu. Ukrainas grozītā Kriminālkodeksa (turpmāk "KK") 53. pantā ir noteikts, ka gadījumā, ja kriminālprocesā par korupcijas noziedzīgiem nodarījumiem ir iespēja vienoties par soda samazināšanu, tiesa var piemērot papildu sodu naudas soda veidā, ievērojot pantā noteiktos ierobežojumus. Turklāt grozītā KK 77. pantā ir noteikts, ka gadījumā, ja persona tiek atbrīvota no pamatsoda izciešanas ar probāciju, var tikt piemēroti papildu sodi, tostarp mantas konfiskācija.

Grozītā KK 69. panta 2. punktā ir noteikts, ka kriminālprocesā par korupcijas nodarījumiem vienošanās par soda samazināšanu puses var vienoties par sodu brīvības atņemšanas veidā, kas ir mazāks par zemāko robežu, kura noteikta pantā, kas paredz sankciju, ievērojot Ukrainas Kriminālprocesa kodeksa (turpmāk "KPK") 469. panta 2. punkta prasības. Tajā ir arī noteikts, ka puses nevar vienoties par sodu, kas ir mazāks par KK 63. pantā noteikto zemāko robežu. Saskaņā ar KPK 469. panta 2. punktu vienošanos par soda samazināšanu korupcijas noziedzīgos nodarījumos var noslēgt ar nosacījumu, ka aizdomās turētais vai apsūdzētais norāda uz citu personu, kas izdarījusi kādu korupcijas noziedzīgu nodarījumu, ko apstiprina pierādījumi, un ar nosacījumu, ka tiek pilnībā vai daļēji kompensēti zaudējumi (ņemot vērā personas līdzdalības noziedzīgā darbībā veidu un pakāpi).

Grozītā KPK 470. pantā ir noteikta lēmuma pieņemšanas procedūra, lai noslēgtu vienošanos par soda samazināšanu, un izklāstīta Specializētās korupcijas apkarošanas prokuratūras (*SAPO*) loma vienošanās par soda samazināšanu kriminālprocesā par korupcijas nodarījumiem. Ar grozītā KPK 474. pantu ir ieviestas vienošanās par soda samazināšanu pušu tiesības grozīt noslēgto vienošanos pirms tiesas. Turklāt, ja tiesa atsakās apstiprināt vienošanos, puses var ierosināt citu vienošanos, kurā nav iekļauti elementi, kuru dēļ tiesa sākotnēji noraidīja vienošanos.

Par pirmstiesas izmeklēšanas perioda atcelšanu no kriminālprocesa reģistrācijas brīža līdz aizdomu paziņošanai

Parlaments 2023. gada 8. decembrī pieņēma arī Ukrainas Likumu Nr. 3509-IX "*Par grozījumiem Ukrainas Kriminālprocesa kodeksā un citos Ukrainas tiesību aktos par Specializētās korupcijas apkarošanas prokuratūras neatkarības stiprināšanu*". Likums stājās spēkā 2024. gada 1. janvārī. Likuma vispārējais mērķis ir uzlabot *SAPO* institucionālo un organizatorisko neatkarību.

Saskaņā ar iepriekšējo tiesisko regulējumu pirmstiesas izmeklēšanas termiņi tika aprēķināti no brīža, kad informācija par kriminālprocesu tika ievadīta reģistrā. Ar grozītā KPK 219. pantu tiek atcelts pirmstiesas izmeklēšanas periods no kriminālprocesa reģistrācijas brīža līdz aizdomu paziņošanai un noteikts, ka pirmstiesas izmeklēšanas periodu aprēķina no brīža, kad personai paziņo par aizdomām, līdz dienai, kad tiesā iesniegts pieteikums. Jaunie noteikumi attiecas uz visiem kriminālprocesiem, kuros pirmstiesas izmeklēšana nav pabeigta pirms Ukrainas Likuma Nr. 3509-IX spēkā stāšanās dienas.

Par iespēju atsevišķas lietas izskatīt Augstās korupcijas apkarošanas tiesas tiesnesim vienpersoniski

Parlaments 2024. gada 24. aprīlī pieņēma Ukrainas Likumu Nr. 3655-IX "*Par grozījumiem Ukrainas Kriminālprocesa kodeksa 31. pantā par kriminālprocesa procedūras uzlabošanu*", un likums stājās spēkā 2024. gada 16. maijā. Likuma mērķis ir uzlabot korupcijas apkarošanas regulējuma efektivitāti un palielināt kriminālprocesa efektivitāti, paplašinot iespēju tiesnesim vienpersoniski izskatīt lietas pirmās instances tiesā. Ar šo likumu tiek grozīts KPK 31. pants un noteikts, ka pirmās instances tiesā kriminālprocesu parasti veic tiesnesis vienpersoniski. Ar šo likumu tiek atcelts vispārējais atbrīvojums attiecībā uz Augsto korupcijas apkarošanas tiesu un paplašināta iespēja lietas izskatīt tiesnesim vienpersoniski, attiecinot to arī uz lietām, kas ir Augstās korupcijas apkarošanas tiesas jurisdikcijā. Grozītos noteikumus par tiesas sastāvu piemēros kriminālprocesiem, kuros tiesas sēdes nebija sāktas pirms Ukrainas Likuma Nr. 3655-IX stāšanās spēkā.

Komisijas novērtējums: apmierinoši izpildīts

3) **4.6. pasākumu posms**

Pasākumu posma nosaukums: Rīcības plāna pieņemšana līdzekļu atguves stratēģijas 2023.–2025. gadam īstenošanai

Saistītā reforma/investīcijas: 2. reforma. Tiesiskā regulējuma uzlabošana rezultatīvākai cīņai pret korupciju

Tiek finansēta no: aizdevumiem

Konteksts

Prasība 4.6. pasākumu posmam, kura ir aprakstīta PĪL pielikumā, ir šāda:

"Tiek pieņemts un Ministru kabineta tīmekļa vietnē publicēts rīcības plāns līdzekļu atguves stratēģijas 2023.–2025. gadam īstenošanai."

4.6. pasākumu posms ir 4. nodaļas (Korupcijas apkarošana un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršana) 2. reformas īstenošanas otrais pasākumu posms. To īsteno paralēli 4.4. pasākumu posmam par grozīto Kriminālkodeksu un Kriminālprocesa kodeksu. Tam seko 4.7. pasākumu posms, kas jāīsteno līdz 2025. gada 1. ceturksnim un kas attiecas uz Likuma, ar ko reformē Līdzekļu atguves un pārvaldības aģentūru, stāšanos spēkā, un 4.5. pasākumu posms, kurš jāīsteno līdz 2026. gada 2. ceturksnim un kura mērķis ir pieņemt un publicēt korupcijas apkarošanas stratēģiju un valsts pretkorupcijas programmu laikposmam pēc 2025. gada.

Iesniegtie pierādījumi

1) Kopsavilkuma dokuments, kurā pienācīgi pamatots, kā pasākumu posms ir ticis apmierinoši izpildīts saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2024/1447 pielikumā noteiktajām prasībām;

2) Ukrainas Ministru kabineta 2024. gada 13. augusta Rīkojuma Nr. 759-r "*Par rīcības plāna līdzekļu atguves stratēģiju 2024.–2025. gadam īstenošanai apstiprināšanu*" kopija;

3) "*Rīcības plāna līdzekļu atguves stratēģijas 2023.–2025. gadam īstenošanai*", kas pievienots 2024. gada 13. augusta Rīkojumam Nr. 759-r, kopija;

4) hipersaite uz publikāciju Ministru kabineta tīmekļa vietnē un ekrānuzņēmumu.

Analīze

Ukrainas iestāžu sniegtais pamatojums un būtiskie pierādījumi attiecas uz visiem 4.6. pasākumu posma pamatelementiem.

Ministru kabinets rīcības plānu pieņēma 2024. gada 13. augustā, un tajā pašā dienā lēmums un plāna kopija tika publicēta Ministru kabineta tīmekļa vietnē. Plānā ir izklāstīti pasākumi, kas tiks veikti, lai īstenotu līdzekļu atguves stratēģiju 2023.–2025. gadam, un kas organizēti saskaņā ar stratēģijas pieciem stratēģiskajiem mērķiem. Attiecībā uz katru pasākumu rīcības plānā ir izklāstīts īstenošanas grafiks, atbildīgā struktūra un gaidāmie rezultāti un tiešie rezultāti. Plānā paredzētie ievērojamie pasākumi ietver juridisko konfiskācijas mehānismu reformas, līdzekļu atgriešanas reformu un līdzekļu izsekošanu un identificēšanu.

1. stratēģiskais mērķis attiecas uz uzlabojumiem tiesību aktos par līdzekļu atguvi, jo īpaši juridisko konfiskācijas mehānismu paplašināšanu un reformēšanu un pasākumu noteikšanu līdzekļu izsekošanai un identificēšanai.

2. stratēģiskais mērķis attiecas uz tiesībaizsardzības un citu aģentūru institucionālo spēju stiprināšanu, tostarp: ierosinot tiesību aktus, lai palielinātu darbības spēju un apmācību līdzekļu atguves jomā; uzlabojot piekļuvi reģistriem, korporatīvo datu sniedzējiem, finanšu starpnieku datiem un atvērto datu analīzei un stiprinot starpaģentūru elektronisko datu apmaiņu.

3. stratēģiskais mērķis attiecas uz starpaģentūru sadarbības un datu apmaiņas stiprināšanu, tostarp reformējot tiesisko regulējumu šādai sadarbībai un spēju apmācības pasākumiem.

4. stratēģiskais mērķis attiecas uz starptautiskās sadarbības uzlabošanu, tostarp: analizējot paraugpraksi; palielinot starptautisko apmācību un ārvalstu ekspertu dalību Ukrainā un stiprinot formālu un neformālu sadarbību ar ārvalstu un starptautiskām struktūrām.

5. stratēģiskais mērķis attiecas uz Ukrainas tiesību un interešu pārstāvības un aizsardzības uzlabošanu valstu tiesās un ārvalstu jurisdikcijās, jo īpaši ar pasākumiem, kas vērsti uz līdzekļu atsavināšanas uzlabošanu un starptautiskās līdzekļu atguves stiprināšanu.
Komisijas novērtējums: apmierinoši izpildīts

4) **7.6. pasākumu posms**

Pasākumu posma nosaukums: Demogrāfiskās attīstības stratēģijas laikposmam līdz 2040. gadam pieņemšana
Saistītā reforma/investīcijas: 6. reforma. Uzlabota darba tirgus darbība
Tiek finansēta no: aizdevumiem
Konteksts Prasība 7.6. pasākumu posmam, kura ir aprakstīta PĪL pielikumā, ir šāda: *"Tiek pieņemts Ukrainas Ministru kabineta rīkojums "Par Ukrainas demogrāfiskās stratēģijas laikposmam līdz 2040. gadam apstiprināšanu". Stratēģija ir vērsta uz šādu galveno uzdevumu īstenošanu:* — *uzlabot situāciju dzimstības jomā;* — *samazināt priekšlaicīgu mirstību, jo īpaši darbspējas vecuma vīriešu vidū;* — *pārvarēt negatīvas migrācijas tendences, nodrošinot piespiedu migrantu atgriešanos, ārvalstu diasporas pārstāvju piesaisti Ukrainai u. c.;* — *veicināt aktīvu ilgdzīvošanu;* — *radīt infrastruktūru un drošības priekšnoteikumus demogrāfiskās situācijas uzlabošanai."* 7.6. pasākumu posms ir 7. nodaļas (Cilvēkkapitāls) 6. reformas īstenošanas pirmais pasākumu posms attiecībā uz darba tirgus darbības uzlabošanu. 6. reformai ir papildu 7.7. pasākumu posms, kurš jāīsteno 2026. gada 2. ceturksnī un kura mērķis ir pieņemt iedzīvotāju nodarbinātības stratēģiju.
Iesniegtie pierādījumi 1) Kopsavilkuma dokuments, kurā pienācīgi pamatots, kā pasākumu posms ir ticis apmierinoši izpildīts saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2024/1447 pielikumā noteiktajām prasībām; 2) Ministru kabineta 2024. gada 30. septembra rīkojuma Nr. 922-r *"Par Ukrainas demogrāfiskās attīstības stratēģijas laikposmam līdz 2040. gadam apstiprināšanu"* kopija; 3) *"Ukrainas demogrāfiskās stratēģijas laikposmam līdz 2040. gadam"*, kas pievienota 2024. gada 30. septembra Rīkojumam Nr. 922-r, kopija.
Analīze Ukrainas iestāžu sniegtais pamatojums un būtiskie pierādījumi attiecas uz visiem 7.6. pasākumu posma pamatelementiem.

Ukrainas Ministru kabinets 2024. gada 30. septembrī pieņēma Rīkojumu Nr. 922-r "*Par Ukrainas demogrāfiskās attīstības stratēģijas laikposmam līdz 2040. gadam apstiprināšanu*" (turpmāk "stratēģija"). Stratēģija ir pievienota apstiprinātajam Rīkojumam Nr. 922-r, un tai pievienos rīcības plānus, ko regulāri izstrādās trīs gadu intervālos. Pirmajā "*Rīcības plānā Ukrainas demogrāfiskās attīstības stratēģijas laikposmam līdz 2040. gadam īstenošanai*" ir noteiktas politikas darbības 2024.–2027. gadam. Ierosinātie pasākumi atbalstīs Ukrainu stratēģijas mērķu sasniegšanā.

Krievijas agresijas karš pret Ukrainu saasināja daudzas no izplatītajām demogrāfiskajām problēmām, ar kurām saskaras Ukraina. Papildus lielajam skaitam ukraiņu, kas bēg no Krievijas militārās agresijas, bruņotā agresija ir ievērojami palielinājusi ukraiņu mirstību, ko izraisīja kaujas un uzbrukumi civiliedzīvotājiem. Stratēģijā ir sniegta valsts pašreizējās demogrāfiskās situācijas analīze un noteikti seši stratēģiskie mērķi problēmu mazināšanai. Efektīvas politikas īstenošana, kas uzlabo demogrāfisko situāciju, ir būtiska ekonomikas attīstībai priekšposteņa reģionos un visai valstij.

Stratēģijas mērķis ir uzlabot situāciju dzimstības jomā, uzlabojot reproduktīvās veselības aprūpi, veicinot ģimenei labvēlīgu vidi, palielinot ģimeņu ekonomisko pašpietiekamību un veicinot darba un ģimenes dzīves saskaņošanu. Turklāt stratēģijā ierosināts sniegt visaptverošu valsts atbalstu ģimenēm.

Turklāt stratēģija ir vērsta uz priekšlaicīgas mirstības samazināšanu, jo īpaši darbspējas vecuma vīriešu vidū. Tajā aprakstīti veidi, kā uzlabot tādu slimību agrīnu atklāšanu un profilaksi, kas visbiežāk izraisa priekšlaicīgu mirstību vai veselības zudumu. Tās mērķis ir uzlabot medicīniskās aprūpes pieejamību un kvalitāti un samazināt traumas vai mirstības riska faktorus ikdienas dzīvē. Turklāt stratēģija veicina veselīgu dzīvesveidu, tostarp attīstot sporta objektus un atpūtas zonas.

Stratēģijas mērķis ir pārvarēt negatīvas migrācijas tendences, veicinot to ukraiņu brīvprātīgu atgriešanos, kuri bēg no Krievijas militārās agresijas, un pastiprinot oficiālos kontaktus ar Ukrainas diasporu. Turklāt stratēģijas mērķis ir samazināt jauniešu emigrāciju no Ukrainas un atvieglot imigrāciju, lai apmierinātu darba tirgus vajadzības.

Turklāt stratēģija veicina aktīvas vecumdienas un ilgdzīvošanu, sekmējot vecāka gadagājuma cilvēku līdzdalību darba tirgū, nodrošinot atbalstu viņu veselībai un labklājībai un atbalstot viņiem paredzētus pasākumus.

Visbeidzot, stratēģija ir vērsta uz infrastruktūras un drošības apstākļu radīšanu demogrāfiskās situācijas uzlabošanai. Ukraina veiks pasākumus, lai izveidotu drošu vidi un palielinātu iedzīvotāju uzticēšanos valstij. Turklāt stratēģija ietver centienus nodrošināt mājokļus iedzīvotājiem atbilstoši viņu vajadzībām un spējām un uzlabot infrastruktūras pieejamību un kvalitāti.

Komisijas novērtējums: apmierinoši izpildīts

5) **8.1. pasākumu posms**

Pasākumu posma nosaukums: Rīcības plāna par ierobežojumu atcelšanu pieņemšana

Saistītā reforma/investīcijas: 1. reforma. Uzlabota normatīvā vide

Tiek finansēta no: aizdevumiem

Konteksts

Prasība 8.1. pasākumu posmam, kura ir aprakstīta PĪL pielikumā, ir šāda:

"Tiek pieņemts Ukrainas Ministru kabineta rīkojums par Rīcības plānu par ierobežojumu atcelšanu apstiprināšanu. Rīcības plāns ir vērsts uz šādu galveno uzdevumu īstenošanu:

— tirgus piekļuves noteikumu samazināšana un digitalizācija;

— *valsts uzraudzības (kontroles) sodu un represīvā modeļa maiņa uz preventīvu modeli (uz risku orientēta pieeja) un*

— *uzraudzības un kontroles funkciju skaita samazināšana.*"

8.1. pasākumu posms ir 8. nodaļas (Uzņēmējdarbības vide) 1. reformas īstenošanas pirmais pasākumu posms. 1. reformai ir papildu 8.2. pasākumu posms, kurš jāīsteno 2025. gada 3. ceturksnī un kura mērķis ir tiesību aktu stāšanās spēkā saskaņā ar rīcības plānu par ierobežojumu atcelšanu konkrētās nozarēs.

Iesniegtie pierādījumi

1) Kopsavilkuma dokuments, kurā pienācīgi pamatots, kā pasākumu posms ir ticis apmierinoši izpildīts saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2024/1447 pielikumā noteiktajām prasībām;

2) Ministru kabineta 2024. gada 3. septembra Rīkojuma Nr. 838-p "*Par grozījumiem Ukrainas Ministru kabineta 2019. gada 4. decembra Rīkojumā Nr. 1413*" kopija;

3) pieņemtā "*Rīcības plāna par saimnieciskās darbības ierobežojumu atcelšanu un uzņēmējdarbības vides uzlabošanu*", kas pievienots 2024. gada 3. septembra Rīkojumam Nr. 838-9, kopija;

4) dokuments, kurā sniegts paskaidrojums par katru rīcības plāna pasākumu.

Analīze

Ukrainas iestāžu sniegtais pamatojums un būtiskie pierādījumi attiecas uz visiem 8.1. pasākumu posma pamatelementiem.

Ministru kabinets rīcības plānu pieņēma 2024. gada 3. septembrī. Tajā ir izklāstīti turpmāk veicamie uzdevumi, atbildīgās struktūras un īstenošanas termiņi.

Rīcības plānā ir iekļauti 99 pasākumi dažādās saimnieciskās darbības jomās, lai samazinātu tirgus piekļuves noteikumus un uzraudzības un kontroles funkciju skaitu. Šo pasākumu mērķis ir racionalizēt procesus, samazināt regulatīvo slogu un likvidēt regulatīvos instrumentus, kas pārklājas, ir pretrunīgi un novecojuši. Tie tiks īstenoti laikposmā no 2024. gada 3. ceturkšņa līdz 2025. gada 4. ceturksnim.

Pasākumi ietver vairāku valsts uzraudzības un kontroles funkciju atcelšanu, ja tiek konstatēts, ka tās ir novecojušas, aizstātas ar jaunākiem noteikumiem vai rada nesamērīgu regulatīvo slogu uzņēmumiem. Piemēri: atcelt vairākas atļaujas, kuras vairs nav paredzētas tiesību aktos un kad vairs nepastāv procedūra to saņemšanai; atcelt prasības iesniegt papīra formāta izrakstus no atklātiem elektroniskiem reģistriem; atcelt prasību uzņēmumiem iegūt reģistrācijas apliecību jaunu tehnoloģiju parku izveidei un atcelt vairākas kontroles un atļaujas risināt sarunas un vadīt kopuzņēmumus ar ārvalstu uzņēmumiem.

Plānā ir izklāstīti arī pasākumi attiecībā uz tirgus piekļuves noteikumu digitalizāciju, galvenokārt ar 31. darbību par licencēšanas procedūru digitalizāciju. Turklāt 26. darbībā ierosināts ieviest sistēmu uzņēmēju civiltiesiskās atbildības brīvprātīgai apdrošināšanai un brīvprātīgai viņu darbības revīzijai. Mērķis ir samazināt uzraudzības un kontroles pasākumu skaitu un pāriet uz preventīvāku un uz risku orientētu pieeju. Pasākums arī stiprinās valsts amatpersonu atbildību par uzraudzības prasību pārkāpumiem.

Komisijas novērtējums: apmierinoši izpildīts

6) **9.5. pasākumu posms**

Pasākumu posma nosaukums: Rezolūciju pieņemšana, lai grozītu valsts reģionālās attīstības stratēģiju 2021.–2027. gadam

Saistītā reforma/investīcijas:

3. reforma. Reģionālās politikas izstrāde un īstenošana

Tiek finansēta no: aizdevumiem

Konteksts

Prasība 9.5. pasākumu posmam, kura ir aprakstīta PĪL pielikumā, ir šāda:

"Tiek pieņemta Ukrainas Ministru kabineta rezolūcija "Par grozījumiem valsts reģionālās attīstības stratēģijā 2021.–2027. gadam, kas apstiprināta ar Ukrainas Ministru kabineta 2020. gada 5. augusta rezolūciju Nr. 695".

Rezolūcija ir vērsta uz šādu galveno uzdevumu īstenošanu:

— *attīstīt daudzlīmeņu pārvaldību un tuvināt reģionālās attīstības pārvaldības sistēmu ES procedūrām un paraugpraksei;*

— *veicināt partnerības un pašvaldību, starpreģionālo un pārrobežu sadarbību;*

— *attīstīt teritoriālo kopienu un reģionu institucionālās spējas projektu vadības, digitalizācijas, korupcijas apkarošanas un stratēģiskās plānošanas jomā."*

9.5. pasākumu posms ir 9. nodaļas (Decentralizācija un reģionālā politika) 3. reformas īstenošanas pirmais pasākumu posms. 3. reforma, kas attiecas uz reģionālās politikas izstrādi un īstenošanu, ietver papildu 9.6. pasākumu posmu, kurš jāīsteno 2024. gada 4. ceturksnī un kura mērķis ir attīstīt pilsētplānošanu vietējā līmenī.

Iesniegtie pierādījumi

1) Kopsavilkuma dokuments, kurā pienācīgi pamatots, kā pasākumu posms ir ticis apmierinoši izpildīts saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2024/1447 pielikumā noteiktajām prasībām;

2) Ministru kabineta 2024. gada 13. augusta Rezolūcijas Nr. 940 "*Par grozījumiem valsts reģionālās attīstības stratēģijā 2021.–2027. gadam*" kopija.

Analīze

Ukrainas iestāžu sniegtais pamatojums un pierādījumi attiecas uz visiem 9.5. pasākumu posma pamataspektiem.

Ministru kabinets 2024. gada 13. augustā apstiprināja grozījumu valsts reģionālās attīstības stratēģijā 2021.–2027. gadam. Stratēģija tika atjaunināta, lai labāk novērstu ietekmi, ko rada Krievijas notiekošais agresijas karš pret Ukrainu, veicinātu atveseļošanas un rekonstrukcijas procesu un reaģētu uz Komisijas 2023. gada paplašināšanās ziņojuma ieteikumiem. Stratēģijai ir trīs stratēģiskie mērķi: i) izveidot vienotu valsti sociālajā, humanitārajā, ekonomiskajā, ekoloģiskajā, drošības un teritoriālajā dimensijā; ii) palielināt reģionu konkurētspēju un iii) izveidot efektīvu daudzlīmeņu pārvaldību.

Stratēģija atbalsta daudzlīmeņu pārvaldības izveidi, izmantojot divus darbības mērķus un mērķi tuvināt reģionālās attīstības pārvaldības sistēmas ES procedūrām un paraugpraksei. Pasākumi ietver tiesību aktu uzlabojumus, skaidrāku pilnvaru sadalījumu, sistēmu, kas palielina atbilstību Eiropas vietējo pašvaldību hartā noteiktajiem principiem, un mehānismu, kas nodrošina labāku koordināciju starp dažādiem valdību līmeņiem un publisko pārvaldi.

Turklāt stratēģijā par vienu no galvenajām prioritātēm ir noteikta partnerību, pašvaldību, reģionu un pārrobežu sadarbības attīstība. To atbalsta divi darbības mērķi, kas vērsti uz to, lai attīstītu dažādus sadarbības veidus, tostarp starptautiskas partnerības reģionālā un vietējā līmenī, un padziļinātu pārrobežu sadarbību starp vietējām iestādēm. Paredzams, ka arī Pārrobežu sadarbības attīstības valsts programma 2021.–2027. gadam veicinās šo mērķu sasniegšanu, tostarp radīs nosacījumus nolīgumu parakstīšanai par pārrobežu sadarbību starp vietējām izpildiestādēm un vietējām pašpārvaldes struktūrām un attiecīgajām robežvalstu administratīvajām teritoriālajām vienībām.

Viena no galvenajām prioritātēm ir arī institucionālo spēju veidošana. Tas ietver digitalizācijas palielināšanu un civildienesta ierēdņu un vietējo pašvaldību ierēdņu profesionālo prasmju un kompetenču līmeņa uzlabošanu. Stratēģijā noteiktās galvenās kompetences ietver stratēģisko plānošanu, pašvaldību pakalpojumu sniegšanu, budžeta plānošanu, ieguldījumu piesaisti un apstākļu radīšanu valsts un vietējo pašpārvaldes struktūru pārskatatbildības un pārredzamības palielināšanai visos līmeņos.

Korupcijas apkarošana tiek īstenota, samazinot koruptīvas rīcības iespējas, tostarp ar tādiem pasākumiem kā lielāka digitalizācija, pārskatatbildība un pārredzamība sabiedriskajās lietās. Paredzams, ka uzlabota pašvaldību statistika, koordinēta telpiskās attīstības plānošanas sistēma un vienota ģeoinformācijas sistēma uzraudzībai arī palīdzēs uzlabot institucionālās spējas. Svarīgs elements ir vienotas digitālās sistēmas ieviešana visu atveseļošanas un attīstības projektu pārredzamai un pārskatatbildīgai pārvaldībai (*DREAM*). Tas ietver uz datiem balstītu pieeju programmu un projektu prioritāšu noteikšanai.

Stratēģijā aprakstīti īstenošanas mehānismi un kārtība progresa uzraudzībai, ko vada Ukrainas Kopienu, teritoriju un infrastruktūras attīstības ministrija, galveno uzmanību pievēršot rādītāju noviržu izsekošanai un analīzei, lai vajadzības gadījumā pielāgotu īstenošanu. Tiks veikti stratēģijas un tās īstenošanas iekšējie un ārējie novērtējumi, lai novērtētu sniegumu un to attiecīgi pielāgotu.

Komisijas novērtējums: apmierinoši izpildīts

7) **10.8. pasākumu posms**

Pasākumu posma nosaukums: Sekundāro tiesību aktu par Regulu par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību (*REMIT*) stāšanās spēkā

Saistītā reforma/investīcijas: 3. reforma. Elektroenerģijas tirgus reforma

Tiek finansēta no: aizdevumiem

Konteksts

Prasība 10.8. pasākumu posmam, kura ir aprakstīta PĪL pielikumā, ir šāda:

"Stājas spēkā ar REMIT *saistītie sekundārie tiesību akti.* NEURC *apstiprina šādas procedūras un prasības:*

— *procedūra datu pārsūtīšanas administratora statusa iegūšanai, apturēšanai un izbeigšanai;*

— *iekšējās informācijas platformu darbības procedūra;*

— *prasības integritātes un pārredzamības nodrošināšanai enerģijas vairumtirgū;*

— *procedūra informācijas iesniegšanai par ekonomikas un tirdzniecības darījumiem ar vairumtirdzniecības energoproduktiem.*

Darba uzdevumu sagatavošana informācijas sistēmas izstrādei, nosakot šādas NEURC *funkcijas: sistēma tiks integrēta tirgus operatoru, iekšējās informācijas platformu un datu pārsūtīšanas administratoru sistēmās, un tā atklās informāciju, kas liecina par ļaunprātīgu izmantošanu."*

10.8. pasākumu posms ir viens no četriem 3. reformas īstenošanas pasākumu posmiem. Elektroenerģijas tirgus reforma, ko paredzēts pabeigt līdz 2026. gada 2. ceturksnim.

Iesniegtie pierādījumi

1) Kopsavilkuma dokuments, kurā pienācīgi pamatots, kā pasākumu posms ir ticis apmierinoši izpildīts saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2024/1447 pielikumā noteiktajām prasībām;

2) Valsts Enerģētikas un komunālo pakalpojumu regulatoru komisijas (turpmāk "*NEURC*") 2023. gada 27. decembra Rezolūcijas Nr. 2613 "*Par datu pārsūtīšanas administratora statusa iegūšanas, apturēšanas un izbeigšanas procedūras apstiprināšanu*" kopija;

3) *NEURC* 2024. gada 16. janvāra Rezolūcijas Nr. 137 "*Par iekšējās informācijas platformu darbības procedūras apstiprināšanu*" kopija;

4) *NEURC* 2024. gada 27. marta Rezolūcijas Nr. 614 "*Par prasību integritātes un pārredzamības nodrošināšanai enerģijas vairumtirgū apstiprināšanu*" kopija;

5) *NEURC* 2024. gada 7. marta Rezolūcijas Nr. 618 "*Par procedūras informācijas iesniegšanai par ekonomikas un tirdzniecības darbībām saistībā ar vairumtirdzniecības energoproduktiem apstiprināšanu*" kopija;

6) *REMIT* IT informācijas sistēmas izstrādes darba uzdevumu, ko pienācīgi parakstījis līgumslēdzēja pārstāvis, kurš izstrādājis priekšlikumu, un *NEURC* pārstāvis, kopija;

7) *NEURC* 2024. gada 26. septembra iekšējā protokola Nr. 119-n, ar ko apstiprina *REMIT* IT informācijas sistēmas izstrādes darba uzdevumus, kopija.

Analīze

Ukrainas iestāžu sniegtais pamatojums un būtiskie pierādījumi attiecas uz visiem 10.8. pasākumu posma pamatelementiem.

Valsts Enerģētikas un komunālo pakalpojumu regulatoru komisija (*NEURC*) pieņēma visus attiecīgos sekundāros tiesību aktus par Regulu par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību (*REMIT*) likumu. Parlaments 2023. gada 10. maijā pieņēma *REMIT* primāro likumu (Par grozījumiem dažos Ukrainas tiesību aktos attiecībā uz ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu enerģijas vairumtirgos).

Rezolūcija Nr. 2613 tika pieņemta 2023. gada 27. decembrī un stājās spēkā 2024. gada 1. janvārī pēc tās publicēšanas *NEURC* tīmekļa vietnē 2023. gada 29. decembrī. Tā nosaka procedūras datu pārsūtīšanas administratora (*DTA*) statusa iegūšanai, apturēšanai un atcelšanai. Lai iegūtu *DTA* statusu, pieteikuma iesniedzējiem pieteikuma procesā ir jāievēro rezolūcija un regulatora iesniegtā tehniskā specifikācija. Ja pieteikuma iesniedzējs atbilst prasībām un pēc tam, kad sekmīgi pabeigts testēšanas posms attiecībā uz programmatūras izmantošanu, *NEURC* var piešķirt pieteikuma iesniedzējam *DTA* statusu. Ja *DTA* pārkāpj dažas no šajā rezolūcijā noteiktajām procedūrām un nepilda savus pienākumus attiecībā uz informācijas iesniegšanu regulatoram, regulators var apturēt tā *DTA* statusu. Rezolūcijā ir iekļauts arī saraksts ar dažādiem apstākļiem, kuros *DTA* statusu var galīgi atcelt.

Rezolūcija Nr. 137 tika pieņemta 2024. gada 16. janvārī un stājās spēkā 2024. gada 23. jūlijā pēc tās publicēšanas *NEURC* tīmekļa vietnē 2024. gada 22. janvārī. Tā nosaka procedūras attiecībā uz iekšējās informācijas platformu (turpmāk "platformas") darbību. Konkrēti, tā paredz: i) procedūras iekšējās informācijas iekļaušanai to platformas administratoru reģistrā, kuri vāc un reģistrē informāciju par platformas administratoriem; ii) prasības attiecībā uz platformu darbību un platformas administratoru pienākumiem; iii) prasības attiecībā uz iekšējās informācijas izpaušanu, ko veic platformu administratori; iv) noteikumi par platformas administratora funkciju apturēšanu un platformas administratora izslēgšanu no reģistra.

Rezolūcija Nr. 614 tika pieņemta 2024. gada 27. martā un stājās spēkā 2024. gada 29. martā, izņemot 4. nodaļu, kas stājās spēkā 2024. gada 2. jūlijā, pēc tās publicēšanas *NEURC* tīmekļa vietnē 2024. gada 28. martā. Tā nosaka prasību kopumu, lai nodrošinātu integritāti un pārredzamību enerģijas vairumtirgū un uzlabotu konkurenci. Konkrēti, prasības nosaka: i) sarakstu ar iespējamu manipulatīvu rīcību enerģijas vairumtirgū; ii) ierobežojumus tam, kā rīkoties ar iekšējo informāciju; iii) prasības par iekšējās informācijas izpaušanu; iv) prasības, kas attiecas uz profesionāļiem, kuri veic darbības attiecībā uz vairumtirdzniecības energoproduktiem; v) signālus, kas norāda uz iespējamu aizdomīgu rīcību enerģijas vairumtirgū; vii) regulatora un Enerģētikas kopienas regulatīvās padomes sadarbības principus.

Rezolūcija Nr. 618 tika pieņemta 2024. gada 27. martā un stājās spēkā 2024. gada 2. jūlijā pēc tās publicēšanas *NEURC* tīmekļa vietnē 2024. gada 29. martā. Tā attiecas uz enerģijas vairumtirgus dalībniekiem, datu pārsūtīšanas administratoriem un profesionāļiem, kas organizē darbības ar vairumtirdzniecības energoproduktiem. Tā nosaka procedūras informācijas iesniegšanai *NEURC* attiecībā uz: i) ekonomikas un tirdzniecības darbībām saistībā ar vairumtirdzniecības energoproduktiem; ii) pamatdatiem par elektroenerģijas tirgiem; iii) pamatdatiem par dabasgāzes tirgu.

Kā norādīts *NEURC* iekšējā protokolā Nr. 119-n, *NEURC* pabeidza darba uzdevumu sagatavošanu tādas informācijas sistēmas izstrādei, kurā noteiktas paša regulatora funkcijas. Darba uzdevumi, kas parakstīti starp *NEURC* vadītāju un līgumslēdzēju, kurš sniedza tehnisko atbalstu dokumenta sagatavošanā, nosaka funkcijas sistēmas integrācijai ar tirgus dalībnieku sistēmām un tādas informācijas atklāšanai, kas norāda uz ļaunprātīgu izmantošanu. Tajā ir arī sīkāk definētas funkcijas, kas piešķirtas iekšējās informācijas platformām un datu pārsūtīšanas administratoriem.

Komisijas novērtējums: apmierinoši izpildīts

8) **15.1. pasākumu posms**

Pasākumu posma nosaukums: Tiesību aktu par rūpnieciskā piesārņojuma novēršanu, samazināšanu un kontroli stāšanās spēkā ar noteikumu daļēju piemērošanu

Saistītā reforma/investīcijas: 1. reforma. Rūpnieciskā piesārņojuma novēršana, samazināšana un kontrole

Tiek finansēta no: neatmaksājama atbalsta

Konteksts

Prasība 15.1. pasākumu posmam, kura ir aprakstīta PĪL pielikumā, ir šāda:

"Stājas spēkā Ukrainas Likums par pilsoņu konstitucionālo tiesību uz drošu dzīves un veselības vidi nodrošināšanu ar noteikumu daļēju piemērošanu. Normatīvos aktus paredzēts pieņemt 12 mēnešu laikā, savukārt dažus noteikumus par labāko pieejamo tehnoloģiju un apsaimniekošanas metožu secinājumu piemērošanu — četros gados pēc karastāvokļa beigām, izņemot attiecībā uz iekārtām, ko nodod ekspluatācijā pirmo reizi.

Likuma mērķis ir novērst, samazināt un kontrolēt rūpniecisko piesārņojumu, un ar to ieviež integrētas pieejas atļauju piešķiršanai saistībā ar rūpniecisko piesārņojumu un šāda piesārņojuma kontrolei, pamatojoties uz labāko pieejamo tehnoloģiju un pārvaldības metožu piemērošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Direktīvu 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (pārstrādāta redakcija)."

Iesniegtie pierādījumi

1) Kopsavilkuma dokuments, kurā pienācīgi pamatots, kā pasākumu posms ir ticis apmierinoši izpildīts saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2024/1447 pielikumā noteiktajām prasībām;

2) Ukrainas 2024. gada 8. augusta Likuma Nr. 3855-IX "*Pilsoņu konstitucionālo tiesību uz drošu dzīves un veselības vidi nodrošināšana*" kopija.

Analīze

Ukrainas iestāžu sniegtais pamatojums un būtiskie pierādījumi attiecas uz visiem 15.1. pasākumu posma pamatelementiem.

Ukrainas Likums par pilsoņu konstitucionālo tiesību uz drošu dzīves un veselības vidi nodrošināšanu stājās spēkā 2024. gada 8. augustā. Kā noteikts likuma 29. panta 1. punktā, likuma noteikumi stājas spēkā 12 mēnešus pēc tā piemērošanas, izņemot 29. panta 9. punktu. Kā noteikts 29. panta 2. punktā, noteikumus par labāko pieejamo tehnoloģiju un pārvaldības metožu konstatējumu piemērošanu piemēro ne agrāk kā četrus gadus pēc karastāvokļa beigām, izņemot iekārtas, kuru ekspluatācija uzsākta pirmo reizi.

Pašreizējais likums reglamentē rūpnieciskās ražošanas procesu radīto piesārņojumu un daļēji transponē Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Direktīvu 2010/75/ES par rūpnieciskajām un lopkopības emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole). Ar šo likumu 3. pantā tiek ieviests jēdziens "integrēta vides atļauja", kas jāiegūst, pirms tiek ekspluatēta iekārta, kura veic darbības, kas var radīt piesārņojumu. Likumam ir integrēta pieeja, un tas uzliek iestādēm pienākumu atļauju piešķiršanas procesā ņemt vērā vidisko sniegumu iekārtas ekspluatācijas laikā. Tā pilnvaro izmantot labākās pieejamās tehnoloģijas un pārvaldības metodes un reglamentē emisijas, atkritumu apsaimniekošanu, ūdens izmantošanu un ietekmi uz vidi.

Likuma preambulā ir noteikti rūpnieciskā piesārņojuma "novēršanas, samazināšanas un kontroles" principi. Tas ir sīkāk definēts 2. panta 1. punktā, kurā noteikts, ka likums reglamentē tāda piesārņojuma novēršanas, samazināšanas un kontroles jomu, ko rada rūpnieciskā darbība, kā definēts likuma pielikumā. Integrētā atļauju piešķiršanas pieeja ir definēta 3. pantā. Likuma mērķis ir ievērot principus ar integrētu pieeju rūpnieciskā piesārņojuma atļauju piešķiršanā un kontrolē, pamatojoties uz labākajām pieejamajām tehnoloģijām un pārvaldības metodēm. Šie noteikumi ir saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Direktīvu 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (pārstrādāta redakcija).

Komisijas novērtējums: apmierinoši izpildīts

9) **15.10. pasākumu posms**

Pasākumu posma nosaukums: Koncepcijas dokumenta izstrāde, nosakot tvērumu atkāpēm no ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) un stratēģiskā vides novērtējuma (SVN) noteikumiem

Saistītā reforma/investīcijas: 6. reforma. Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN) un stratēģiskais vides novērtējums (SVN)

Tiek finansēta no: aizdevumiem

Konteksts

Prasība 15.10. pasākumu posmam, kura ir aprakstīta PĪL pielikumā, ir šāda:

"Pēc sabiedriskās apspriešanas ar ieinteresētajām personām tiek sagatavots un Vides aizsardzības un dabas resursu ministrijas oficiālajā tīmekļa vietnē publicēts konceptuāls dokuments, kurā definēts atkāpju no IVN un SVN noteikumiem tvērums. Konceptuālajā dokumentā ir iekļauta šāda informācija:

— *struktūra, kas nosaka tvērumu atkāpēm no IVN un SVN noteikumiem;*

— *objektu apraksts un paskaidrojums, kāpēc katrā konkrētā gadījumā tie ir iekļauti atkāpju tvērumā;*

— *atkāpju tvēruma pamatojums;*

— *piešķirto atkāpju termiņi."*

15.10. pasākumu posms ir 15. nodaļas (Zaļā pārkārtošanās un vides aizsardzība) 6. reformas vienīgais pasākumu posms.

Iesniegtie pierādījumi

1) Kopsavilkuma dokuments, kurā pienācīgi pamatots, kā pasākumu posms ir ticis apmierinoši izpildīts saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2024/1447 pielikumā noteiktajām prasībām;

2) konceptuālā dokumenta, kas nosaka tvērumu atkāpēm no IVN un SVN noteikumiem, kas publicēts 2024. gada 18. septembrī, kopija;

3) 2024. gada 14. maija protokola kopija no publiskās diskusijas par konceptuālo dokumentu, kurā izklāstīts tvērums atkāpēm no IVN un SVN noteikumiem;

4) hipersaite uz publikāciju Vides aizsardzības un dabas resursu ministrijas tīmekļa vietnē un ekrānuzņēmumu;

5) hipersaite uz publikāciju, kurā tika izziņotas sabiedriskās apspriešanas, un ekrānuzņēmumu.

Analīze

Ukrainas iestāžu sniegtais pamatojums un būtiskie pierādījumi attiecas uz visiem 15.10. pasākumu posma pamatelementiem.

Dokumentu sagatavoja Vides aizsardzības un dabas resursu ministrija, un tas tika publicēts tās tīmekļa vietnē. Pirms tam no 2024. gada 30. aprīļa līdz 30. maijam notika sabiedriskās apspriešanas. Kā apstiprināts sanāksmes protokolā, 2024. gada 14. maijā notika tiešsaistes debates, kurās piedalījās 95 ieinteresēto personu pārstāvji.

Konceptuālajā dokumentā norādīts, ka galvenā struktūra, kas ir atbildīga par tvēruma atkāpēm no IVN noteikšanu, ir Ukrainas Ministru kabinets. Dažos gadījumos šādus lēmumus pieņem Ukrainas parlaments. Tvērumu atkāpēm no SVN nosaka tikai parlaments.

Konceptuālajā dokumentā ir iekļauts objektu apraksts un skaidrojums par to, kāpēc šie objekti ir iekļauti atkāpes tvērumā. IVN gadījumā vispārīgie noteikumi ir izklāstīti Ukrainas 2022. gada 15. marta Likuma Nr. 2132-IX par ietekmes uz vidi novērtējumu 3. pantā. Atkāpes var piemērot, ja to vienīgais mērķis ir nodrošināt valsts aizsardzību un enerģētisko drošību un novērst ārkārtas situāciju sekas un militārās agresijas pret Ukrainu sekas. Atsaucoties uz atkāpēm SVN piemērošanā, konceptuālajā dokumentā ir aprakstīti atbrīvoto programmu veidi un to nozīme bruņotās agresijas skarto teritoriju atjaunošanas procesā.

Iespēja atkāpties no IVN veikšanas ir pamatota ar nepieciešamību nodrošināt valsts aizsardzību, mazināt ārkārtas situāciju sekas un kompensēt bruņotās agresijas pret Ukrainu sekas karastāvokļa laikā. Atkāpes no SVN ir pamatotas apgabalos, uz kuriem attiecas atjaunošanas programmas un kurus ir skārusi bruņotā agresija pret Ukrainu, vai kurās ir koncentrētas sociālekonomiskās, infrastruktūras, vides vai citas krīzes.

Saskaņā ar konceptuālo dokumentu visas atkāpes no IVN ir pagaidu atkāpes, un lielākā daļa no tām ir saistītas ar karastāvokļa piemērošanas periodu. Ierobežotā skaitā gadījumu, kas saistīti ar atkritumu apsaimniekošanu iznīcināšanas rezultātā, atkāpi var piemērot karastāvokļa laikā un 90 dienas pēc tā atcelšanas. Diviem konkrētiem objektiem ir paredzēta tikai vienreizēja atkāpe. Atkāpes no SVN principa piemērošanas lielām atjaunošanas un attīstības programmām ir ierobežotas laikā ar šo programmu ilgumu.

Komisijas novērtējums: apmierinoši izpildīts